

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

О.Б. Жильцов
« 04 » « 09 » 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АРТ-ТЕРАПІЯ

Галузь знань 0202 «Мистецтво»

Напрямок підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво»

Освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

2017 – 2018 навчальний рік

Київський університет імені Бориса Грінченка
Розподіл годин зведено з робочим навчальним планом.
Структура типова.
Ідентифікаційний код 02136554
начальним відділу
Заступник директора з науково – методичної та навчальної роботи
Програма № 1589/17

(підпис) (повне ім'я)

А.О.Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Арт-терапія» для студентів за
напрямом підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво».

Розробник: Волкова Л.М., старший викладач кафедри образотворчого
мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва
Інституту мистецтв

Протокол від «06» вересня 2017 року № 1

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва

(підпис)

Ю. В. Романенкова

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	7
III. Програма	
ЗМ I. Форми і методи в арт-терапії	8
ЗМ II. Групова арт-терапія.....	9
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Арт-терапія»	11
V. Плани семінарських занять.....	12
VI. Завдання для самостійної роботи.....	15
VII. Карта самостійної роботи студента.....	17
VIII. Система поточного і підсумкового контролю знань.....	18
IX. Методи навчання.....	20
X. Методичне забезпечення курсу	21
XI. Рекомендована література.....	22
XII. Контрольні запитання	24

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Арт-терапія» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою образотворчого мистецтва відповідно до навчального плану денної форми навчання.

Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Арт-терапія», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Навчальний матеріал курсу спирається також на базові положення загальної і дитячої психології про роль практичної діяльності в розвитку особистості, про специфіку та шляхи розвитку художньої творчості дитини.

Метою викладання курсу є знайомство і практичне навчання майбутніх вчителів образотворчого мистецтва з «Арт-терапією», як сучасним напрямом арт-педагогіки і її практичним застосуванням, розширення і поглиблення можливостей круга діяльності студентів.

У процесі вивчення та засвоєння дисципліни передбачається комплексне вирішення *завдань художньо-педагогічної підготовки фахівців:*

- формування і розвиток у майбутніх вчителів нестереотипного мислення, художнього смаку, педагогічних вмінь та навичок, необхідних для якісної організації і творчого проведення уроків, а також різноманітних позакласних заходів у самостійній педагогічній діяльності;
- розвиток сенсорних здібностей у студентів, як основу повноцінного естетичного сприйняття творів мистецтва та власної художньої творчості;
- розвиток уяви як важливий фактор розкриття творчого потенціалу особистості, формування оригінального, нестереотипного асоціативно-творчого мислення;
- набуття досвіду виконання мистецького аналізу, здійснення добору творів образотворчого мистецтва для учнів молодшого та середнього шкільного віку, проведення аналізу дитячих художніх робіт;

- розширення художньо-естетичного досвіду студентів, збагачення їх емоційно-почуттєвої сфери;
- виховання духовних та моральних ціннісних орієнтирів у сфері образотворчого мистецтва та образотворчої діяльності, здатності до художньо-творчої самореалізації і духовно-естетичного самовдосконалення у процесі самостійної педагогічної діяльності, поваги до професії вчителя;
- формування комунікативних якостей у процесі навчання і далі у професійній діяльності.

Програма курсу «Арт-терапія» направлена на художньо-педагогічну і психологічну підготовку фахівців напряму підготовки 6.020205 «Образотворчого мистецтва» і побудована на основі розширення і поглиблення можливостей застосування образотворчої діяльності.

Сучасне розуміння Арт-терапії припускає, по-перше, використання мови образотворчої експресії; по-друге, безпосередня участь людини в образотворчій творчості. Молодий вік «Арт-терапії» має і різні напрями : лікувально-реабілітаційне, педагогічне і соціальне. Курс «Арт-терапія» орієнтує того, хто вивчає, на властивий кожному внутрішній потенціал, не нав'язує людині «зовнішніх», «механічних» засобів вирішення його проблем.

Структура програми передбачає всі види повчальної діяльності. Отримання і засвоєння студентами нових знань (лекційні і семінарські заняття) доповнюється базовими вправами для майбутніх педагогів, в яких можна придбати важливий для занять мистецтвом досвід, творчо переробляючи приклади і вказівки, що додаються до учбового плану. Ефективною формою організації процесу навчання є самостійні завдання, направлені на практично-дослідну діяльність (поглиблене вивчення студентами курсу навчання), розвиток здібностей студентів, реалізацію їх творчих можливостей.

Самостійна робота студента над освоєнням матеріалу навчання припускає вивчення додаткової літератури в бібліотеці, в домашніх умовах, опрацювання окремих базових вправ з урахуванням індивідуальності

студента, участь у майстер-класах по Арт-терапії, які організує Асоціація Арт-терапії. При складанні завдань навчання за одиницю було взято дві години навчання (одна година навчання дорівнює 40 хв.)

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АРТ-ТЕРАПІЯ»

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс: Підготовка бакалаврів	Галузь, напрям, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>2 кредити</i></p> <p>Змістових модулів: <i>2 модуля</i></p> <p>Загальна кількість годин: 72 години</p>	<p>Шифр та назва галузі знань 0202 «Мистецтво»</p> <p>Напрямок підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво»</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»</p>	<p>Рік підготовки – 4 Семестр – 7</p> <p>Аудиторні заняття : 28 <i>годин,</i> <i>з них :</i> Лекції (теоретична підготовка): <i>16 годин</i></p> <p>Семінарські заняття : <i>12 годин</i></p> <p>Самостійна робота : <i>40 годин</i></p> <p>Модульний контроль : <i>4 години</i></p> <p>Вид контролю: <u>ІМК.</u></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва розділу, теми	Кількість годин			
	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Модульний контроль
<i>Змістовий модуль №1. Форми і методи в арт-терапії</i>				
Тема 1. Загальний огляд сучасної арт-терапії і її окремих напрямів	2			
Тема 2. Принципи арт-терапевтичної діяльності	2	2		
Тема 3. Методика «Автопортрет у повний зріст»			6	
Тема 4. Арт-діагностика та педагогічний процес	2	2	6	
Тема 5. Терапія творчим самовираженням	2	2	8	
Разом	8	6	20	2
<i>Змістовий модуль №2. Групова арт-терапія</i>				
Тема 6. Форми групової арт-терапії	2	2	6	
Тема 7. Арт-терапевтична робота з дітьми і підлітками	2	2	6	
Тема 8. Арт-терапевтичні техніки, методи, матеріали	4	2	8	
Разом	8	6	20	2
Разом за навчальним планом	16	12	40	4

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ФОРМИ І МЕТОДИ В АРТ-ТЕРАПІЇ

Лекція 1. Загальний огляд сучасної арт-терапії і її окремих напрямів (2 год.).

Початкові арт-терапевтичні поняття. Різноманіття форм арт-терапевтичної роботи. Психодинамічний підхід й арт-терапія. Арт-терапевтична робота з дітьми і підлітками. Обговорення і створення дитячих малюнків. Естетичний елемент перенесення. Арт-терапія у соціальній сфері. Арт-педагогіка. Закономірності та механізми використання художньої творчості в консультуванні та терапії. Основні методи арт-терапевтичної практики. Музикальна терапія. Евритмія – цілительне мистецтво руху. Психодрама і терапія. Танцювальна терапія.

Література [1; 3; 4; 8; 9; 12; 13; 15; 17]

Лекція 2. Принципи арт-терапевтичної діяльності (2 год.).

Основні фактори психотерапевтичної дії в арт-терапії. Фактор художньої експресії. Фактор психотерапевтичних відносин. Фактор інтерпретації і вербального зворотного зв'язку. Арт-терапевтичний процес і його системний опис. Образотворча діяльність в арт-терапії. Поняття рефлексії, термінації (завершуючий етап), процесинга. Приватні питання арт-терапії

Література [1; 2; 4; 6; 7; 8; 12; 14; 15; 16]

Лекція 3. Арт-діагностика та педагогічний процес (2 год.).

Художні підходи і методи та їх поєднання із практикою педагогічної роботи. Усвідомлення і визнання очевидності впливу мистецтва на дітей. Вчитель, арт-педагогіка і арт-терапія. Метдисциплінарний підхід. Ризики вживання методик арт-терапії у педагогічній практиці. Естетична і етична невизначеність сучасного мистецтва. Арт-педагогічні методи і гармонізуючі можливості мистецтва. Використання закритих художніх процесів у арт-

діагностиці. Побічний продукт діяльності у художній педагогіці і арт-терапії. Діагностичні і терапевтичні методики: «Мандала», «Автопортрет у повний зріст», «Дерево» та ін.

Література [2; 4; 6; 9; 11; 14; 15; 17]

Лекція 4. Терапія творчим самовираженням (2 год.).

Поняття творчості, творчої особистості, розкриття творчих здібностей та творчого потенціалу в повсякденному і професійному житті особистості. Психологічні аспекти творчості, креативність. Чинники, що слугують розкриттю творчої особистості в контексті терапії творчим самовираженням, засобами образотворчої, музичної, танцювально-рухової діяльності. Імпровізація як усвідомлена спонтанність, спонтанність творчого вираження. Спонтанне малювання, танцювально-рухові тренінги з використанням спонтанного танцю.

Література [3; 6; 8; 9; 11; 14; 16; 17]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ГРУПОВА АРТ-ТЕРАПІЯ.

Лекція 5. Форми групової арт-терапії (2 год.).

Феномен групової арт-терапії. Ранні аналоги, розвиток групової арт-терапії у другій половині ХХ ст. Групова інтерактивна арт-терапія. Характеристика різних форм групової арт-терапії. Студійна відкрита група. Динамічна (аналітична) закрита група. Тематична група. Методологія групової арт-терапії. Психодинамічні моделі. Різні підходи, теоретичні розробки в області групової арт-терапії. Питання організації групової арт-терапії. Психотерапевтичні фактори групової роботи. Фактор художньої експресії. Фактор внутрішньогрупових комунікативних процесів і відношень. Фактор інтерпретації і вербального зворотного зв'язку. Робота з різними групами.

Література [5; 8; 9; 11; 12; 13; 15]

Лекція 6. Арт-терапевтична робота з дітьми і підлітками (2 год.).

Особливості розвитку дітей та підлітків. Особливості проведення арт-терапевтичної роботи з дітьми і підлітками в освітніх системах і за їх межами. Стратегія і тактика, форми арт-терапевтичної роботи. Основні проблеми використання арт-терапії у системі освіти. Форми і процедури використання арт-терапії. Діагностичний, психопрофілактичний, психокорекційний, розвиваючий аспект дії арт-терапії на дітей і підлітків.

Арт-терапія у спеціалізованих навчальних закладах і лікувальних закладах.

Мультикультурний підхід. Тематичні підходи до роботи з підлітками.

Література [1; 2; 4; 6; 8; 11; 14; 15].

Лекція 7. Арт-терапевтичні техніки, методи, матеріали (4 год.).

Арт-технології: символи і їх застосування у професійному самовизначенні учнівської молоді. Метод «Мандали» як експресс-діагностика при вивченні архетипічних складових особистості.

Використання елементів фольклоро-терапії у навчально-виховному процесі початкової школи. Арт-терапія та соціальне мистецтво : гуманістична парадигма групової роботи. Техніка монотипія. Матеріали в арт-терапії, особливості роботи з різними матеріалами.

Безпредметне мистецтво : джерело нових підходів в арт-терапевтичній роботі.

Література [1; 3; 5; 6; 11; 12; 13; 17].

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «АРТ-ТЕРАПІЯ»

Разом: 72 год., лекцій – 16 год., семінарські заняття – 12 год., підсумковий контроль – 4 год., самостійна робота – 40 год.

Модулі	Змістовий модуль I.				Змістовий модуль II.		
Назва модуля	Форми і методи в арт-терапії				Групова арт-терапія.		
Лекції	1	2	3	4	5	6	7
Теми лекцій	Загальний огляд сучасної арт-терапії і її окремих напрямів (1 бал)	Принципи арт-терапевтичної діяльності (1 бал)	Арт-діагностика та педагогічний процес (1 бал)	Терапія творчим самовираженням (1 бал)	Форми групової арт-терапії (1 бал)	Арт-терапія в освіті. Робота з дітьми і підлітками (1 бал)	Арт-терапевтичні техніки, методи, матеріали (2 бали)
Теми семінарських занять		Принципи арт-терапевтичної діяльності (10 балів + 1 бал)	Арт-діагностика та педагогічний процес (10 балів + 1 бал)	Терапія творчим самовираженням (10 балів + 1 бали)	«Форми групової арт-терапії : студійна, динамічна, тематична група» (10 балів + 1 бал)	Арт-терапія в освіті. Робота з дітьми і підлітками (10 балів + 1 бал)	Арт-терапевтичні техніки, методи, матеріали в арт-терапії (10 балів + 1 бали)
Самостійна робота		Ср №1 – 30 балів	Ср №2 – 30 балів	Ср №3 – 40 балів	Ср №4 – 30 балів	Ср №5 – 30 балів	Ср №6 – 40 балів
Види поточного контролю	МКР №1 (25 балів)				МКР №2 (25 балів)		
Кільк. бал. за модуль	162				162		
Підсумковий Модульний контроль	324 (коефіцієнт 3,24)						

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ФОРМИ І МЕТОДИ В АРТ-ТЕРАПІЇ.

Семінарське заняття №1.

Принципи арт-терапевтичної діяльності (2 год.).

I. Теоретична частина.

1. Проаналізувати закономірності та механізми використання художньої творчості в арт-терапії.
2. Форми арт-терапевтичної роботи.
3. Аналіз механізмів, що викликають терапевтичний ефект.
4. Основні методи арт-терапевтичної практики.
5. Аналіз власного досвіду участі в арт-терапевтичних вправах.

II. Навчальна дискусія.

Література [1; 2; 6; 7; 8; 11; 14; 16].

Семінарське заняття №2.

Арт-діагностика та педагогічний процес (2 год.).

I. Теоретична частина.

1. Розкриття понять – мотиваційна сфера, продуктивність, релаксація, образне мислення.
2. Розвиток здорового сприйняття, спостережливості, просторового мислення відповідно до віку
3. Створення необхідного емоційного комфорту на заняттях.
4. Колективна форма сприймання та творчості
5. Особлива форма катарсичного ефекту.

II. Навчальна дискусія.

III. Перевірка виконання самостійних робіт.

Література [1; 3; 4; 8; 9; 12; 13; 15; 17].

Семінарське заняття №3.

Терапія творчим самовираженням (2 год.).

I. Теоретична частина.

1. Перешкоди в образотворчій роботі, стимулювання спонтанності, розвиток уяви і творчих здібностей.
2. Поєднання творчої роботи з іншими формами самовираження.
3. Імпровізація, як усвідомлена спонтанність.
4. Спонтанне малювання, танцювально-рухові тренінги з використанням спонтанного танцю.

II. Навчальна дискусія.

III. Перевірка виконання самостійних робіт.

Література [2; 3; 7; 11; 14-16].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ГРУПОВА АРТ-ТЕРАПІЯ.

Семінарське заняття №4.

Форми групової арт-терапії (2 год.).

I. Теоретична частина.

1. Характеристика різних форм арт-терапії.
2. Студійна відкрита група.
3. Динамічна(аналітична) закрита група.
4. Тематична група.
5. Організація групової арт-терапії
6. Робота з різними групами.

II. Навчальна дискусія.

Література [1; 2; 4; 6; 7; 11; 13; 15].

Семінарське заняття №5.

Арт-терапевтична робота з дітьми і підлітками (2 год.).

I. Теоретична частина.

1. Вікова періодизація психічного розвитку дітей.

2. Роль ОМ у навчанні.
 3. Живопис, графіка, пласти кування. Взаємодія з простором через лінії, колір, образи.
 4. Готовність дитини до образотворчої діяльності та естетичного сприймання творів ОМ.
 5. Вікова актуальність художньо-творчого розвитку особистості у шкільному віці.
 6. Творчі завдання певних тем, які впливають на розвиток художньої креативності дітей.
- II. Навчальна дискусія.
- III. Перевірка виконання самостійних робіт.
- Література** [2; 4; 6; 9; 11; 14; 15; 17].

Семінарське заняття №6.

Арт-терапевтичні техніки, методи, матеріали в арт-терапії (2 год.).

- I. Теоретична частина.
 1. Практичне застосування різних образотворчих матеріалів в арт-терапії :
 - акварель, воскова крейда, вугілля, олівець та ін.;
 - каміння;
 - папір, пісок та ін.
 2. Знайомство з виконанням практичних завдань -
 - «Загальний малюнок»;
 - «Малювання і спостереження»;
 - «Розмова»;
 - «Карлючки»;
 - «Сюжетні лінії»;
 - «Портрети»;
 - «Спільний проект».
 3. Проаналізувати власний досвід застосування окремих матеріалів та технік арт-терапії.

II. Навчальна дискусія.

III. Перевірка виконання самостійних робіт.

Література [2; 4; 6; 9; 11; 14; 15; 17].

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ФОРМИ І МЕТОДИ В АРТ-ТЕРАПІЇ

Тема №1. Методика «Автопортрет у повний зріст» (6 год.)

1. Створити зображення автопортрету у повний зріст. Матеріал : папір довжиною більше 2 метрів, кольорові фарби, олівець та ін.
2. Підготувати презентацію роботи «Автопортрет у повний зріст». Перфоманс.
3. Проаналізувати власний досвід виконання арт-терапевтичної методики.

Тема №2. Діагностичні і терапевтичні методики арт-терапії (6 год.)

1. Опрацювати матеріали лекцій (№2) та літературу за темою до практичного заняття 2.2.
2. Створити рисунки «Мандали» (зображення у колі) впродовж 7 днів (один малюнок на добу).

Матеріал : папір (формат А-3, кольорова воскова крейда, олівець, акварель, гуаш.

3. Підготовка до модульного контролю.
4. Підготуватися до практичної роботи №1.3 «Автопортрет у повний зріст». Матеріал : папір довжиною 2м, шириною – (можливо шпалери), кольорові фарби, олівці, крейда, гуаш.
5. Проаналізувати літературу за темою «Мандала».

Тема №3. Терапія творчим самовираженням (8 год.)

1. Опрацювати матеріали попередніх лекцій (лекція №1 та №2) та завдань до практичної роботи №1.1 та №2.1.
2. Створення роботи «Клоун» як проективної методики. Матеріал : папір

(формат А-3), акварель, гуаш, воскова крейда, кольоровий олівець.

3. Виконання арт-терапевтичних вправ з кольорами, з папером, колаж, «вирізані форми», «кривулі» та ін.

4. Вправи за темою «Поєднання образотворчої роботи з іншими формами творчого самовираження» :

- Образотворча діяльність та поезія;
- Образотворча робота та музика і звуки;
- Образотворча робота та драма.

5. Проаналізувати власний досвід виконання арт-терапевтичних вправ та зробити реферативне дослідження.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ГРУПОВА АРТ-ТЕРАПІЯ.

Тема №4. Групова арт-терапія (6 год.)

1. Опрацювати матеріали лекції №3 та літературу за темою.
2. Зробити аналіз форм та методів групової арт-терапії.
3. Створення «Гербу сім'ї»(Гербу майбутньої сім'ї) з обґрунтування образу, кольору, форми.
4. Навести приклади педагогічних ситуацій, які мали місце у роботі з учнями з погляду доцільності й ефективності використання можливостей групової арт-терапії.
5. Підготовка до модульного контролю.

Тема №5. Арт-терапевтична робота з дітьми і підлітками (6 год.)

1. Опрацювати матеріали лекції №6 та літературу за темою. Зробити аналіз форм та методів арт-терапевтичної роботи в освіті.
2. Опрацювати у роботі з дітьми і підлітками метод «Мандала», Казкові фігурки, «Колаж» та ін.
3. Проаналізувати діагностичні і терапевтичні виконання методів і технік у роботі з дітьми і підлітками.

Тема №6. Арт-терапевтичні техніки, методи, матеріали (8 год.)

1. Опрацювати різні техніки й вправи в арт-терапії.
2. Проаналізувати можливості вживання технік та вправ арт-терапії у роботі з дітьми різного віку.
3. Дати рекомендації до виконання вправ з дітьми. Підготувати заняття з арт-терапії з дітьми молодшого віку.
4. Створення роботи «Дерево» як проективної методики.

Матеріал : папір (формат А-3), акварель, гуаш, воскова крейда, кольоровий олівець.

5. Підготовка до модульного контролю.

VII. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль I. Форми і методи в арт-терапії.		
Тема 1. Методика «Автопортрет у повний зріст» (6 год.)	модульний контроль	30
Тема 2. Діагностичні і терапевтичні методики арт-терапії (6 год.)	семінарське заняття, модульний контроль	30
Тема 3. Терапія творчим самовираженням (8 год.)	семінарське заняття, модульний контроль	40
Змістовий модуль II. Групова арт-терапія.		
Тема 4. Групова арт-терапія (6 год.)	семінарське заняття, модульний контроль	30
Тема 5. Арт-терапевтична робота з дітьми і підлітками (6 год.)	модульний контроль	30
Тема 6. Арт-терапевтичні техніки, методи, матеріали (8 год.)	семінарське заняття, модульний контроль	40
Всього	40 год.	200 балів

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Арт-терапія» оцінюються за принципом поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види контролю. Систему рейтингових балів подано у таблицях 8.1.-8.3.

Табл. 8.1.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кільк. рейтингових балів	Одиниць	Всього
1.	Відвідування лекційних занять	1	8	8
2.	Відвідування семінарських занять	1	6	6
3.	Робота на семінарських заняттях	10	6	60
4.	Модульна контрольна робота	25	2	50
5.	Самостійна робота (оцінюється як творча)	-	6	200
	Підсумковий рейтинговий бал		324	

Табл. 8.2.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Мод. контр. робота ЗМ1, ЗМ2
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	50
1	42	42	52	42	42	53	

Разом : 324 (коефіцієнт 3,24)

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою Університету	Значення оцінки
A	90-100	<u>Відмінно</u> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89	<u>Дуже добре</u> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81	<u>Добре</u> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	<u>Задовільно</u> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, але достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68	<u>Достатньо</u> – мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь).
FX	35-59	<u>Незадовільно з можливістю повторного складання</u> – незадовільний рівень знань (умінь) з можливістю перескладання за умов належного самостійного доопрацювання.
F	1-34	<u>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу</u> – достатньо низький рівень знань, що вимагає повторного проходження курсу.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.
- **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійних робіт, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної практично-навчальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (друковані завдання для підсумкового контролю)

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.

Основна:

1. Грегг М. Ферс. Тайный мир рисунка. Исцеление через искусство/ М. Ферс Грегг – СПб.: Деметра, 2003. – 165 с. (Наявний в електронній бібліотеці кафедри образотворчого мистецтва)
2. Копытин А.И. Руководство по групповой арт-терапии / А.И. Копытин – СПб.: Речь, 2003. – 319 с. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/4879/>)
3. Лебедева Л.Д. Практика арт-терапии: подходы, диагностика, система занятий / Л.Д. Лебедева - СПб.: Речь, 2007. – 256 с. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/4880/>)
4. Практикум по арт-терапии / [под ред. А. И. Копытина] – СПб.: Речь, 2002, - 443 с. (Наявний в електронній бібліотеці кафедри образотворчого мистецтва)

Додаткова:

5. Бурно М. Терапия творческим самовыражением/ М. Бурно – М.: Медицина, 1989 – 245 с.
6. Вознесенська О.Л. Арт-терапія як інноваційний напрям розвитку особистості студента в системі вищої освіти // Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору. Новітні засоби навчання: проблеми впровадження та стандартизації/ О.Л. Вознесенська – К., 2007. – С. 268-275.
7. Выготский Л.С. Психология искусства/ Л.С. Выготский – М.: Педагогика, 1987. – С. 118.
8. Диагностика в арт-терапии. Метод «Мандала» / Под ред. А.П. Копытина. СПб.: Речь, 2005. – 80 с.
9. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Психодиагностика через рисунок в сказкотерапии/ Т.Д. Зинкевич-Евстигнеева, Д.Б. Кудзилов – СПб.: Речь, 2004. – 144 с.
10. Копытин А.И. Диагностика в арт-терапии. Метод «Мандала» / А.И.

Копытин - СПб.: Речь, 2003 - 144 с..

11. Копытин А.И. Техники аналитической арт-терапии: исцеляющие путешествия / А.И. Копытин, Б. Корт – СПб.: Речь, 2007. – 144 с.

12. Копытин А.И. Основы арт-терапии / А.И. Копытин – СПб: Лань, 1999. – 256 с.

13. Копытин А.И. Арт-терапия детей и подростков / А.И. Копытин, Е.Е. Свистовская – Москва: Когито-Центр, 2007. – 196 с.

14. Копытин А.И. Системная арт-терапия / А.И. Копытин – СПб: Питер, 2001. – 210 с.

15. Копытин А.И. Теория и практика арт-терапии / А.И. Копытин – СПб.: Питер, 2002. – 368 с.

16. Оленів З.П. Арт-терапія в інклюзивній освіті / [Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія: Зб. Наукових праць. – Випуск 11] / З.П. Оленів – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2007. – С. 98-100.

17. Сусанина И.В. Введение в арт-терапию: учебное пособие / И.В. Сусанина – М: Когито-Центр, 2007. – 95 с.: ил.

Контрольні запитання з навчальної дисципліни «Арт-терапія»

1. Загальний огляд сучасної арт-терапії і її окремих напрямів.
2. Класифікація різних форм і методів арт-терапії.
3. Проходження індивідуальних і групових сеансів арт-терапії.
4. Використання окремих методик. Практичне застосування.
5. Методи глибинної психології в арт-терапії.
2. Діагностичний і психотерапевтичний інструмент «Мандала».
6. Інтерактивні арт-терапевтичні техніки, зокрема, призначені для колективної роботи.
7. Аналіз динаміки групових арт-терапевтичних сесій.
8. Арт-терапія у поєднанні з музичною терапією, танцювально-руховою терапією, драматерапією, поезією і т.д.
9. Мультимедійні арт-терапевтичні практики.
10. Перформанс і інсталяція в арт-терапії.
11. Динамічне малювання.
12. Мислення, відчуття, воля. Їх зв'язок з малюванням (графікою), живописом, ліпленням.
13. Процес створення художньої продукції в арт-терапії (з початку і до кінця).
14. Арт-терапія і інтерпретація художньої продукції.
15. Світлокольорова терапія.
16. Портретний метод.
17. Робота з глиною в арт-терапії.
18. Гравюра як терапія.
19. Напрямок на арт-терапію. Сесії.
20. Групова інтерактивна арт-терапія.
21. Характеристика різних форм групової арт-терапії по певних ознаках : структурованість, відвертість/закритість, тривалість роботи.
22. Різні області застосування арт-терапії в соціальній сфері : робота з місцевими співтовариствами, з ув'язненими, з бездомними і безробітними.

23. Студійна відкрита група
24. Динамічна (аналітична) група
25. Тематична група
26. Групова арт-терапевтична робота з використанням тем, ігор і вправ
27. Кабінет групової арт-терапії і його оснащення
28. Правила зберігання образотворчої продукції
29. Образотворчі матеріали в арт-терапевтичній роботі
30. Особливості арт-терапевтичної роботи з дітьми і підлітками
31. «Автопортрет у натуральну величину», як техніка арт-терапії
32. «Парна робота» як спільна образотворча робота в парах, що дозволяє розвивати комунікативні навички, досліджувати і коректувати соціальні ролі і звичні форми поведінки
33. Почергове малювання в групі. Особливості групової роботи
34. Терапія творчим самовираженням
35. Мультикультурний підхід в арт-терапії : робота з тим, що піддався насильству особам, з мігрантами і біженцями, з представниками різних меншин
36. Етичні норми і принципи арт-терапевтичної діяльності